

С Т А Н О В И Щ Е

от Георги Иванов Митов, доктор на юридическите науки, професор в
Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

на дисертационния труд на Камелия Александрова Андонова на тема
„Задочното производство по наказателни дела“

редовен докторант в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия
факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

научен ръководител проф. д-р Георги Митов

за присъждане на научната степен „Доктор“

в област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление: 3.6. Право
научна специалност Наказателнопроцесуално право

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед № РД 38-127/26.02.2021 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на научното жури за защита на дисертационния труд на Камелия Александрова Андонова на тема „Задочното производство по наказателни дела“.

На първото заседание, проведено на 9 март 2021 г., научното жури ми възложи да изготвя становище.

I. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА И ДОКТОРАНТУРАТА

1. Камелия Андонова е завършила Право през 2016 г. в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и е придобила магистърска степен. През 2017 г. завършва бакалавърска степен по специалността Международни отношения в същия университет.

Като докторант през 2019 г. в качеството на сътрудник на Сдружението по международни състезания по право ръководи (като треньор) представителния отбор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в състезанието по международно публично право Телдърс (Telders International Law Moot Court Competition) в Хага, Нидерландия.

2. В периода от 01.02.2017 г. до 01.02.2021 г. е редовен докторант по Наказателнопроцесуално право в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Камелия Андонова е положила успешно всички изпити по учебния план. Спазени са всички изисквания за докторантурите – окончателният вариант на дисертацията е обсъден на специално заседание на катедрата на 10.02.2021 г., който е получил положителна оценка и правото да се открие процедура за публична защита. Научното жури, което да оцени труда и да проведе защитата, е избрано от Факултетния съвет на Юридическия факултет по предложение на катедрата по Наказателноправни науки и е назначено със заповед на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

В процедурата по реализиране на дисертацията и публичната защита няма допуснати нарушения.

II. ДАННИ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА

1. Дисертацията се състои от общо 326 страници, които включват съдържание, използвани съкращения, увод, три глави, заключение и библиография.

В труда са направени 1 465 бележки под линия. Библиографията включва 108 заглавия, от които 55 на кирилица (български и руски език) и 53 на латиница (английски и немски език).

2. Трудът на Камелия Андонова е резултат на целенасочена и самостоятелна работа и притежава оригиналност. Той съответства на изискванията за дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ съгласно нормативната уредба.

По темата на дисертацията – задочното производство по наказателни дела, досега в наказателнопроцесуалната литература са правени изследвания, но те са били фрагментарни и са обхващали само някои аспекти на въпроса. Затова трудът представлява първото цялостно изследване на разглежданата проблематика и поради това се явява принос в разработването на този важен теоретичен и практически наказателнопроцесуален проблем. Това може да бъде посочено като самостоятелен приносен момент на рецензията труд.

3. Дисертацията е структурирана правилно и включва увод, три глави, заключение и библиография.

а) Стандартно в увода са разгледани актуалността и значимостта на темата. Посочени са целта и задачите на дисертационното изследване.

б) Първата глава е посветена на същността и проявленията на задочното производство. Тя е „най-теоретична“ и изразява авторската позиция по характеристиката и съществените му елементи.

Полезно и с голямо познавателно значение е изясняването на използваните различни понятия в отделните национални законодателства и в международни актове, свързани със задочното производство, и извеждането на това понятие в българското право.

С приносен момент е направеният сполучлив опит за определяне участието на обвиняемия/подсъдимия в наказателното производство като негово право или задължение. Аргументацията представлява принос в наказателнопроцесуалната теория за правата на обвиняемия в наказателния процес. Подкрепа заслужава авторската характеристика на задочното производство като изключително и санкционно.

Дисертантът разглежда в сравнителноправен аспект задочното производство и неприсъственото производство в някои законодателства и извежда правилния извод, че задочното е само една от формите на неприсъственото производство.

На основата на проследяването на законодателното развитие на това производство в българското законодателство от първия процесуален закон – Закона за углавното съдопроизводство от 1897 г., до днес авторът разглежда проявлението му в отделните стадии и етапи на наказателния процес.

Приносен момент има и раздел Шести, посветен на гаранцията и защитата на правата на „задочния“ обвиняем.

Подкрепа заслужава направения анализ на баланса между положителните и отрицателните страни на неучастието на обвиняемия/подсъдимия в наказателното производство.

в) Във втората глава са разгледани предпоставките за провеждане на задочното производство. На основата на задълбочен анализ на теоретичните възгледи и богатата съдебна практика на Върховния съд, Върховния касационен съд, Решения на Конституционния съд и практика на международни трибунали (Европейския съд по правата на човека, Съда на

Европейския съюз, Международния наказателен съд, Специалния трибунал за Ливан, Специалния трибунал за Сиера Леоне и други) авторът извежда съдържанието на отделните предпоставки.

Иновативен е подходът и виждането на дисертанта за кумулативност на предпоставките, при които може да се проведе задочно производство. Положително следва да бъде оценено въвеждането на работни понятия (задължително присъствие на подсъдимия, нужно присъствие на подсъдимия, необходимо присъствие на подсъдимия) и умелото им разграничаване с оглед на предмета на изследването.

Във връзка с разгледаните предпоставки са направени предложения *de lege ferenda* за промени и усъвършенстване на нормативната уредба на задочното производство.

г) Третата глава е свързана с проблемите на ефекта от влезлия в сила задочен акт. Тя е изключително полезна и има голяма теоретична и практическа значимост с оглед на засилващите се форми на международно сътрудничество по наказателни дела и проблемите, които то поражда пред българските съдилища.

Направеният задълбочен анализ на действието на принципа *ne bis in idem* и изключенията от него на национално и международно ниво и аргументите в подкрепа на застъпените тези представляват самостоятелен принос на труда. Разгледани са и въпросите за изпълнителната сила на влезлия в сила задочен съдебен акт и практиката на българските и международни съдилища в тази насока.

д) В заключението са обобщени резултатите от изследването и са систематизирани най-съществените изводи. Посочени са приносните моменти на дисертационния труд.

III. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Споделям посочените от докторанта приноси моменти в автореферата. Допълнително, редом с посочените по-горе конкретни приноси моменти при анализа на отделните части на дисертацията, може да се посочат и още няколко по-общи:

Дисертационното изследване представлява първият цялостен теоретичен труд, посветен на задочното производство. Затова той представлява значителен теоретичен принос в обогатяването на наказателнопроцесуалната теория. Разглеждането на редица практически проблеми във вътрешното и международно наказателно правораздаване придава на труда и практическа значимост. В много отношения дисертацията има информационно и познавателно значение.

Направен е сполучлив опит за изработване на цялостен модел на задочното производство чрез изясняване на неговите характеристики, същност, предпоставки и специфични особености в различните хипотези.

В трудът дисертантът чрез комплексен подход изследва значими и важни за теорията и практиката въпроси на задочното производство. В него авторът привежда убедителна аргументация в подкрепа на застъпените становища и за оборване на критикуваните мнения при коректен тон на научната полемика. Поддържаните тези са обосновани и изразяват авторовата позиция. Коректно са цитирани библиографските източници.

С този дисертационен труд Камелия Андонова показва по безспорен начин умение за работа с различни литературни източници и със съдебна практика (на ВКС, на Европейския съд по правата на човека, Съда на Европейския съюз и на международните наказателни съдилища). Изследването доказва нейната добра теоретична подготовка и самостоятелност при разработването на значими теоретични проблеми.

Работата е четивна, правилно структурирана и това я прави лесна за ползване. Написана е на точен юридически език.

IV. ДАННИ ЗА АВТОРЕФЕРАТА

Представеният автореферат е в обем от 33 страници. Справката за приносите обективно отразяват съдържанието на труда и основните научни постижения.

Авторефератът отговаря на всички нормативни изисквания и коректно отразява съдържанието на дисертационния труд като очертава целта, предмета, задачите и обхвата на изследването, използваната методологията, практическата значимост на изследването и постигнатите резултатите.

V. ПУБЛИКАЦИИ И УЧАСТИЯ В НАУЧНИ ФОРУМИ

Камелия Андонова има четири публикации по темата на дисертацията, съгласно представената справка:

1. Задочното производство по Закона за углавното съдопроизводство. – В: Съвременни предизвикателства пред наказателното законодателство: Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018, 594 – 607.

2. Задължително и нужно присъствие на подсъдимия при задочното производство по наказателни дела. – В: Научни четения на тема „Санкциите в правото“: Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, 578 – 592.

3. Преглед на съдебната практика относно предпоставките за провеждане на задочно производство по Наказателно-процесуалния кодекс от 1952 г. – В: Научна конференция „Правата на човека – 70 години след приемането на Всеобщата декларация за правата на човека“. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, 444 – 455.

4. Нужното присъствие на подсъдимия като предпоставка за провеждане на задочно производство по закона за углавното съдопроизводство. – В: 50 години Закон за административните нарушения и наказания – история,

традиции, бъдеще: Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, 443 – 456.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам, че представеният дисертационен труд на Камелия Александрова Андонова на тема „Задочното производство по наказателни дела“ отговоря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Съчинението съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос, разкрива задълбочените теоретични знания на автора по специалността, както и способностите му за самостоятелни научни изследвания и творчески подход към проблематиката, включена в предмета на изследване.

Затога давам своята положителна оценка и убедено предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждането на Камелия Александрова Андонова на образователната и научна степен „доктор по право“.

София
12.04.2021 г.

Дал становището:

проф. д-р Георги Митов